Retsforbundets oprindelse

Det hænder, at folk, der ikke har oplevet den tid, da Retsforbundet blev til, har en urigtig opfattelse af forholdet mellem *Henry George, C. N. Starcke* og *Severin Christensen*. Her er uddrag af nogle breve fra *J. L. Bjørner*.

— ☆ —

1) 4.8.1933. Kære hr. Starcke:

Tak for Deres brev. *Severin Christensen*. Ja, De har så afgjort ret. S. C. (med Schwan) kom så afgjort ind i bevægelsen fra den gale ende. Det ser man også på 1. og 2. udgave af „Retsstaten". S.C. var ikke så lidt af en „perplex filosof". Hans bøger er ulæselige og uforståelige for den jævne mand. Henry George kunne tænke, tale og skrive både for læg og lærd. Udlandet ville le ad os, hvis vi kaldte S.C. „Retsstatens fader".

— ☆ —

2) 18.8.1933. (Copi af brev til kontorchef, cand. polit. *Abel Brink* tilsendt mig).

Kære hr. Abel Brink!

„Når der nu igen gøres forsøg på at dreje sagen derhen, at Severin Christensen og Axel Dam har fundet på det hele, uden at kende Henry George, så er dette usandt. Det var S. Berthelsen, som i 1907 fik Severin Christensen ind i Henry George Foreningen. Severin Christensen skrev i 1908 sin afhandling om Henry George og Spencer m.m., og Axel Dam var aktivt medlem af Henry George Foreningen fra 1906 og skrev i vort medlemsblad og holdt foredrag om Henry George.

Severin Christensens „Retsstaten" 1911 er i god overensstemmelse med Henry George, men i udgaven 1922 går Severin Christensen jo ind for den af ham selv i 1911 forkastede velfærdspolitik. Godt at det var udgaven 1911, der blev „grundlaget" for Retsforbundets program. Og allerbedst, at der ikke kom en tredje udgave.

Da Severin Christensen (og Schwan) i 1929 åbnede en ny kamp mod Henry George (i Retsstats-Bladet) og sagde, at Henry George „jo bare havde udgivet andres tanker som sine — og han ville have grundskyld oven på skatterne o.s.v.", skrev jeg fra Peking (som Severin Christensen i sit svar antog for at høre til troperne!) et alvorligt og indtrængende brev til ham og bad ham for vor sags skyld at holde op med dette. „Men", føjede jeg til, „hvis De fortsætter, så vil jeg, når jeg kommer hjem, åbent bekæmpe Dem".

Herpå modtog jeg følgende utroligt uartige brev:

mindst 7 gange i træk. Jeg foreslår emnet for Storm-Petersen.

Good bye og god bedring!

Severin Christensen."

Der har De manden uden påtaget maske.

Jeg fik brevet på Cuba og sendte derfra en artikel til Retsstats-Bladet (kronik maj 1930), hvori jeg gjorde Severin Christensen og Schvan opmærksomme på, at Henry George så langt fra var en æresyg mand, at han jo netop gang på gang nævner dem, der før ham så den store sandhed. — Blot at Henry George fremsatte den enkelt og logisk. Men Henry George spændte jo langt ud over *Single Tax*, han spændte hele horisonten rundt. „Han er den første, som har leveret det videnskabelige bevis for Malthus' overbefolkningsteoris uholdbarhed." (L. V. Birck). Og han skabte den nye lønteori (kapitalen står ikke i forskud for arbejdslønnen). Han lagde fast grund under den klassiske liberalisme, men påviste også dens svage punkter og førte frihandelslæren helt til vejs ende. („Frihandelens virkelige svaghed" og „Beskyttelseslærens virkelige styrke") og meget mere.

Dette lukkede munden på Severin Christensen og Schvan. Da Severin Christensen, Dam og Hjelholt (med S. Berthelsen som master) i 1917 „begyndte for sig selv" som „Retsdemokrater" og deres månedsskrift „Retsstaten" (som i løbet af tre år svandt ind til et lille nr. hveranden måned), blev det hele kun til et tærskende tørt, kortstrået filosofisk langhalm på et hjørne af grundskyldsloen. Derfor er det en tilsnigelse nu at sige, at Retsforbundet (som C. N. Starcke var starteren af) er en fortsættelse af Retsdemokratisk Forening, thi den var sygnet hen og gik med glæde op i Retsforbundet.

Hvis man skal gøre det helt historisk, så er udviklingen følgende: I marts 1919 udsendte *„Henry George Foreningen"* på tilskyndelse af C. N. Starcke og Signe Bjørner en indbydelse til husmandsforeningerne, lejerforeningerne og Kristeligt socialt Forbund om at sende repræsentanter til et møde for at drøfte dannelsen af en politisk organisation *„et Retsforbund"*. Mødet afholdtes i Odense i april 1919, og forsamlingen vedtog det bekendte „Revolutions-program", som sendtes til regering og rigsdag. Ingen af de andre organisationer ønskede dog at være med til politisk partidannelse. Så sendtes der (af Signe Bjørner) opråb ud til alle Henry George Foreningens medlemmer, og af disse meldte der sig praktisk talt *alle* de medlemmer, som Retsforbundet startede med. Således var der sket en sprængning mellem de politisk indstillede og de neutrale georgeister. I Retsforbundets første bestyrelse sås hverken Severin Christensen eller Dam. Retsdemokraterne kom først med senere.

Hvis der derfor skal tales om førsteprioritet i Retsforbundet, må den være hos Henry George Foreningen, som udsendte det første opråb og hvis medlemmer for en stor del gik over til Retsforbundet.

Jeg er ikke ude efter at gøre Severin Christensen (og Dam) mindre end de er ,men jeg vil, så godt jeg kan, afværge, at de skal slås op ved at slå Henry George ned, thi kun med den ildhu, som er Henry Georges, kan Retsforbundet udrette noget stort og godt. Gud bedre det, hvis Retsforbundet skulle leve på Severin Christensens tørre småfilosofi."

— ☆ —

3) 21.8.1933. Kære hr. Starcke ...

„Severin Christensen var slet ikke med i den første Retsforbunds-bevægelse, og hverken han eller Dam sad i denne organisations første bestyrelse."

— ☆ —

— Disse historiske oplysninger til efterretning.

Viggo Starcke.

Kredsformandsmødet

Det årlige kredsformandsmøde afholdes lørdag den 14. maj 1966 kl. 13,00 på

KORINTH LANDBRUGSSKOLE, Korinth, Fyn

med følgende dagsorden:

1. **Valg af dirigenter.**
2. **Valg af referenter og afstemningsudvalg.**
3. **Landssekretærens beretning.**
4. **Debat vedr. punkt 3.**
5. **Aflæggelse af revideret regnskab for 1965.**
6. **Forelæggelse af forslag til budget for 1967, herunder fastsættelse af kontingent til landsorganisationen.**
7. **Debat vedr. punkt 6.**
8. **Valg af landssekretær.**

Herpå modtog jeg følgende utroligt uartige brev:

„København, marts 1930.

Hr. J. L. Bjørner.

Deres brev har været til stor moro for alle de mange, jeg har vist det til. Kun jeg selv er lidt bekymret: Det skulle da vel aldrig være varmen i troperne, der har skadet hovedet? Eller — nej, nu har jeg det: Papegøjesygen? Man kan som bekendt lære en papegøje at sige „grundskyld“